

COVID-19

HAWAII DEPARTMENT OF HEALTH

MURNGAGEN E CHIGUR KO GIRDII NGAK BEQ NI BAY E COVID-19 ROK

Rogon n ikan dugliy ni kam chigur ngak beq ni bay e ma'ar rok:

- Gama paer u lan taab tabinaw ko fachaa ni bay e COVID-19 rok
- Kum moq u langin e ne' l e fit ko fachaa ni bay e COVID-19 rok ko raliw nge anngeg e awa ni ke yaan nib gaman e ragag nge laal e mint fa ba yoqor numngin napan
- Kum taliliy nag beq ni bay e COVID-19 rok
- Kum math fa ke map e nguboch ku beq ngom ni bay e COVID-19 rok (ni bod e nguboch ko chochol, kam kad lugun beq, nge kuboch banen).

Mog ko togta rom[¶] ngan sikeng nigem ko COVID-19:

- Sikeng e bay e COVID-19: COVID-19 e bay rom ma kam chuuw u babyoren e "kam chigur ku beq ni bay rok" Mu paer u tabinaw ni ragag e rran mag guq ko keb e ma'ar ngom
- Sikeng e bay e COVID-19: Dariy e COVID-19 rom ko ngalaan ni kam sikeng Machane kurayog ni ra yib e COVID-19 ngom Thingar um paer u tabinaw ni dab kum yan yan ni baaray ngalaan u buut

Ngam paer u tabinaw (dab kun yan yan)

- **Girdii u taab tabinaw ni dariy e pow ko ma'ar rok (gathon taab tabinaw; ma kiyad be madaaq beq ni bay e COVID-19 rok):** Ngan paer u tabinaw ni ragag e rran[§] nga tomuren ni kanog ni fachaa ni bay e COVID-19 rok e rayog ni nge sul nga fithik e girdii.
- **Gathi gathon taab tabinaw ma dariy e pow ko ma'ar rok (gathi gathon e tabinaw rok beq ni bay e COVID-19 rok):** Ngan paer u tabinaw ni ragag e rran[§] nga tomuren ni kam madaaq gow beq ni bay e COVID-19 rok. **Gathon e tabinaw/fa girdii ni kar madaaq gad gathon e tabinaw rom e dariy faan ni ngar pired u tabinaw faanra daanum sikeng ni bay e ma'ar rom fa ara kar ma'ar gad.**

Gathon taab tabinaw fa gathi taab tabinaw ma kar madaq gad beq ni bay e ma'ar rok, ma thingar pired u tabinaw ni dab kun rrin e pinen ni baaray:

- **Ngiyal ni yira chuuw u tabinaw e KEMUS[¶] ni ngan yaan ko tafalay (ngan denguwa nag e togta[¶] u m'on ngan nog ngak ni kan chigur ngak beq ni bay e COVID-19 rok). Dab maan u maaren e yoqor, fa mu'un ku beq, fa taxi.**
- Dab kib e girdii ni ngam madaaq gow.
- Mu paer u balay e na'un ni daab kum mathuk nga fithik e girdii, reb e singil ni yi goo gur ngay.
- Faanra rib tu'uf ni ngam mathuk nga fithik chone tabinaw, ma thingar mu upnguy langam mag taa ne' l e fit nga thil mew beq.
- Mu motoyil nga rogon salpem ko pow ko COVID-19 (bod e gawal nga dakanem, chochol, magawon ko pogofan, alungeng, amith u ka'ngay, dakumur farabon fa nang lamem banen, kirkireb ngorngoren, sulugun, yanyan kenggiy, magaaf, ara amith u fithik i dowey).
- **Faanra bay e pow ko COVID-19 rom, mag denguwa nag e togta rom[¶] mag yog ngak ni kam chigur ngak beq ni bay e COVID-19 rok ma ke tabaab e pow ngom ko ma'ar.**
- Ngan ayuw nga dab ki garer e bayking
- Dab kun fanay ara murwel ko taabug i banen (bod e pilet, tawol, gulgul, ara boch banen)
 - Kilin min chuweg e bayking ko yuyang i banen ni yib tama maath ngay (bod e tebel, nob ko maab, banen ni yima kol, telefon, keyboard, ggin yima bing e rran riy, nge ku boch banen)
 - Maluk nag pa'ey nib yoqor yay ko sop nge rran ni dabi ngoch napan ko raliw e second numngin napan fa ni sanitize nag pa'ey ni bay e alkul riy ni dabi lich ko 60%
 - Thingar maluk nag pa'ey nga tomuren ni kam luuf e glob rom fa kam maath ku beq ni bay e ma'ar rok Dab kun maath nga owchey, peethnguy, nge langay ni dawrun luknag pa'ey

[¶]Faanra dariy e togta rom, ara bay e duwer rom, mag yaan ko <https://www.auw211.org/> fa mu denguwa nag e 211

[§]Ragag nge anngeg e rran ni dab kun yaan nga biyang e kum m'un e yuyang i banen ngay (ni bod e ggin ni yima ayweg e m'ar riy, ggin yima ayweg e girdii riy nib yoqor ni bod e pilibthir, ggin kiyama pii nga i paer a girdii riy, tafen e kalbus, ggin yima ayweg e girdii riy nge fe' l rogon e mithmith rok ko m'ar, tafen e salthaw, nge kiyu yang)